

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความพร้อมในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพร้อมในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 1,972 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 206 คน ใช้วิธีการสุ่มโรงเรียนแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นระดับชั้น (Strata) ได้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความพร้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิดในเรียงของ

- 1 ความพร้อมด้านการวางแผนงบประมาณ
- 2 ความพร้อมด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต
- 3 ความพร้อมด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง

4. ความพร้อมด้านการบริหารทางการเงินและความคุมงบประมาณ
5. ความพร้อมด้านการบริหารสินทรัพย์
6. ความพร้อมด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน
7. ความพร้อมด้านการตรวจสอบภายใน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ใช้วิธีการตรวจหาค่าคะแนนโดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Precertage)
3. วิเคราะห์ข้อมูลในส่วนแบบสอบถามปลายเปิดโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Validity)

สถิติที่ใช้

ค่าร้อยละ (Percentage)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความพร้อมในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 สรุปผลได้ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงบประมาณ

1.1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ความพร้อมในด้านการวางแผนงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความพร้อม โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำแผนงบประมาณซึ่งปฏิบัติได้จริง พบว่ามีความพร้อมเป็นอันดับ 1

1.2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า ความพร้อมในด้านการวางแผนงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความพร้อม โดยเฉพาะในเรื่องการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักถึงสาเหตุที่จะต้องมีการนำระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานมาใช้ให้แก่บุคลากรในโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ามีความพร้อมมากเป็นอันดับ 1 ซึ่งมีความเห็นเช่นเดียวกับผู้บริหาร

2. ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต

2.1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ความพร้อมในด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความพร้อมแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ความพร้อมในเรื่อง โรงเรียนของท่านมีความพร้อมในด้านบุคลากรหลักที่ได้รับมอบหมายให้คำนวณต้นทุนกิจกรรมของโรงเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบันมีความสามารถในการคำนวณต้นทุนกิจกรรม มีความพร้อมเป็นอันดับสุดท้ายของด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต

2.2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า ความพร้อมในด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความพร้อมและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วความพร้อมในเรื่องความพร้อมด้านบุคลากรมีความพร้อมเป็นอันดับสุดท้ายเช่นเดียวกับผู้บริหารโรงเรียน

3. ด้านระบบการจัดซื้อ จัดจ้าง

3.1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ความพร้อมในด้านระบบการจัดซื้อ จัดจ้างของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความพร้อม โดยเฉพาะในเรื่องนโยบายการจัดซื้อ จัดจ้างของโรงเรียนที่สอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) พบว่ามีความพร้อมมากเป็นอันดับ 1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อย่อยแล้วความพร้อมในเรื่องของความพร้อมในด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อ จัดจ้างของโรงเรียนที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่ได้ มีความพร้อมเป็นอันดับสุดท้ายของด้านนี้

3.2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า ความพร้อมในด้านระบบการจัดซื้อ จัดจ้างของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความพร้อม โดยเฉพาะในด้านการรับรู้หลักการและมีนโยบายการพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่ชัดเจน พบว่ามีความพร้อมมากเป็นอันดับ 1

4. ด้านการบริหารทางการเงินและเกรควบคุมงบประมาณ

4.1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ความพร้อมในด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความพร้อม โดยเฉพาะในเรื่องการจัดให้มีการบริหารงบประมาณทางการเงินและการควบคุมงบประมาณแบบมีส่วนร่วมและเรื่องการรายงานข้อมูลทางการเงินเพื่อการบริหารและควบคุมงบประมาณที่เป็นปัจจุบันและสมบูรณ์ครบถ้วน พบว่ามีความพร้อมมากเป็นอันดับ 1

4.2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า ความพร้อมในด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความพร้อม โดยเฉพาะในด้านการรายงานข้อมูลทางการเงินเพื่อการบริหารและควบคุมงบประมาณที่เป็นปัจจุบันและสมบูรณ์ครบถ้วน พบว่ามีความพร้อมมากเป็นอันดับ 1

5. ด้านการบริหารสินทรัพย์

5.1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ความพร้อมในด้านการบริหารสินทรัพย์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความพร้อม โดยเฉพาะในเรื่องความพร้อมในการบริหารสินทรัพย์ในความครอบครองของโรงเรียนได้ก่อให้เกิดประโยชน์และมีความคุ้มค่า พบว่ามีความพร้อมมากเป็นอันดับ 1 และส่วนที่มีความพร้อมน้อยเป็นอันดับสุดท้ายก็จะเป็นความพร้อมในเรื่องของบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารสินทรัพย์อย่างเป็นระบบ พบว่ามีความพร้อมเป็นอันดับสุดท้ายของด้านการบริหารสินทรัพย์

5.2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า ความพร้อมในด้านการบริหารสินทรัพย์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความพร้อม โดยเฉพาะในเรื่องความพร้อมในการบริหารสินทรัพย์ในความครอบครองของโรงเรียนได้ก่อให้เกิดประโยชน์และมีความคุ้มค่า พบว่ามีความพร้อมมากเป็นอันดับ 1 เช่นเดียวกับผู้บริหาร และส่วนที่มีความพร้อมเป็นอันดับสุดท้ายเป็นเรื่องของบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารสินทรัพย์อย่างเป็นระบบ

6. ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ

6.1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ความพร้อมในด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความพร้อม โดยเฉพาะในเรื่อง การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ พบว่ามีความพร้อมมากเป็นอันดับ 1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วเรื่อง

ที่มีความพร้อมเป็นอันดับท้ายสุด ได้แก่ ความพร้อมการประสานงานขอความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ ในการพัฒนาระบบการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานของโรงเรียน

6.2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า ความพร้อมในด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิเศษโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความพร้อมโดยเฉพาะในเรื่อง การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ พบว่ามีความพร้อมมากเป็นอันดับ 1 เช่นเดียวกับผู้บริหาร

7. ความพร้อมด้านการตรวจสอบภายใน

7.1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ความพร้อมในด้านการตรวจสอบภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิเศษโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความพร้อม โดยเฉพาะในเรื่องการให้องค์กร/ชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบภายในของโรงเรียน มีความพร้อมมากเป็นอันดับ 1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วในเรื่องของวิธีการตรวจสอบภายในและการทบทวนระบบการตรวจสอบภายในโรงเรียน กับ เรื่องการจัดระบบการควบคุม กำกับ ติดตามการตรวจสอบภายในโรงเรียน พบว่ามีความพร้อมเป็นอันดับสุดท้ายของเรื่องการตรวจสอบภายใน

7.2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า ความพร้อมในด้านการตรวจสอบภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิเศษโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความพร้อม โดยเฉพาะในเรื่องการจัดสรรงบประมาณที่จะพัฒนาระบบการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีความพร้อมมากเป็นอันดับ 1

อภิปรายผลการวิจัย

ความพร้อมในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิเศษโลก เขต 2 ในแต่ละด้านมีดังนี้

1. ด้านการวางแผนงบประมาณ

จากผลการวิจัยซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน ระบุว่าโรงเรียนมีความพร้อมในด้านการวางแผนงบประมาณทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนได้รับการอบรมในเรื่องการจัดทำแผนงบประมาณมาแล้วเป็นอย่างดีพร้อมทั้งมีเอกสารประกอบการเขียนแผนที่ทางหน่วยงานต้นสังกัด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ) ได้มอบให้กับโรงเรียนไว้ประกอบการศึกษาได้เป็นอย่างดี อีกประการหนึ่งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนก็มีความสามารถในการเขียนแผนในหลายรูปแบบมาแล้วจึงไม่เป็นปัญหาสำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิตา จิตรน้อมรัตน์

(2538 : 63) ได้ให้แนวคิดว่าการจัดทำแผนการใช้เงินเป็นงานสำคัญของผู้บริหารที่จำเป็นต้องดำเนินการ หากไม่ดำเนินการอาจจะประสบกับปัญหาทางการเงินได้

2. ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่าโรงเรียนมีความพร้อมทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วจะพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพร้อมน้อยกว่าข้ออื่นในเรื่องของบุคลากรหลักที่จะทำหน้าที่คำนวณต้นทุนผลผลิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ เทศน้อย (2527 : 56 – 59) ชัยยุทธ ศิริสุทธิ (2529 : 115 – 119) และศิริพร จันทพันธ์ (2531 : 70 – 73) ซึ่งกล่าวถึงการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำงบประมาณและขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง ปริมาณงานกับกำลังคนไม่匹ลัดส่วนกัน วิธีปฏิบัติและเอกสารทางการเงินมักมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

3. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง

จากผลการวิจัยซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่าโรงเรียนมีความพร้อมทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วทั้ง 5 ข้อทุกข้อมีความพร้อมที่ใกล้เคียงกันทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนก็มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างมาก่อนแล้ว ประกอบกับทางราชการได้มีเอกสารที่เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้างและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการบริหารงานพัสดุให้เป็นคู่มือกับโรงเรียนอยู่เสมอและเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดหรือยกเลิกระเบียบเก่าและมีระเบียบใหม่ทางหน่วยงานต้นสังกัด เช่น กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติหรือสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ (ในอดีต) ก็จะมีหนังสือราชการหรือระเบียบใหม่ ๆ ดังกล่าวเวียนให้โรงเรียนได้ทราบ และในสาระของระบบการจัดซื้อจัดจ้างตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานก็ไม่แตกต่างไปจากระบบการจัดซื้อ จัดจ้างในแบบเดิมมากนักสำหรับระบบการจัดซื้อจัดจ้างในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะต่างไปตรงที่โรงเรียนต้องมีแผนกลยุทธ์เพิ่มเติมจากเดิมเพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียนยิ่งขึ้น

4. ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ

จากผลการวิจัยซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่าโรงเรียนมีความพร้อมทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน ทั้งนี้เนื่องจากในเรื่องของการเงินและงบประมาณนั้นผู้บริหารก่อนที่จะเข้าสู่ตำแหน่งได้รับการฝึกอบรมในเรื่องของการเงินและงบประมาณมาแล้วและครูผู้สอนก็ได้รับการอบรมจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือจังหวัด (เดิม) มาแล้วจึงทำให้ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหารและครูผู้สอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรราภรณ์ ไยศิลป์ (2530 : บทคัดย่อ) วิจัยพบว่า การประชาสัมพันธ์และการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในระเบียบแนว

ปฏิบัติทางการเงินนั้นโรงเรียนมีการอบรมน้อยก็จริงแต่กรมสามัญศึกษาได้จัดทำคู่มือด้านการปฏิบัติให้แก่ครูที่ทำหน้าที่การเงินตลอดมา

5. ด้านการบริหารสินทรัพย์

จากผลการวิจัยซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่าโรงเรียนมีความพร้อมทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทั้ง 5 ข้อแล้วในเรื่องของบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารสินทรัพย์อย่างเป็นระบบในส่วนของครูผู้สอนมีความพร้อมน้อยกว่าข้ออื่นโดยเฉพาะในการวิเคราะห์หลักการและปัญหาในการบริหารสินทรัพย์และเมื่อพิจารณาในภาพรวมของความพร้อมในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทั้ง 7 ด้านแล้วด้านการบริหารสินทรัพย์เป็นด้านที่ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความพร้อมเป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบงบประมาณมาเป็นแบบมุ่งเน้นผลงานและการบริหารสินทรัพย์ก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบงบประมาณดังกล่าวและเป็นเรื่องใหม่สำหรับโรงเรียน แม้ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ได้เคยมีการอบรมผู้บริหารและครูผู้สอนมาแล้วก็ตาม อีกประการหนึ่งในเรื่องของการบริหารสินทรัพย์นั้นเอกสารที่จะมาเป็นคู่มือในการปฏิบัติสำหรับโรงเรียนยังไม่มีและวิธีการปฏิบัติสำหรับโรงเรียนยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนจึงทำให้โรงเรียนยังไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติ

6. ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน

จากผลการวิจัยซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่าโรงเรียนมีความพร้อมทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วในเรื่องของความพร้อมในการประสานงานขอความร่วมมือกับส่วนราชการอื่น ๆ ในการพัฒนาระบบการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานของโรงเรียนมาให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนส่วนที่เป็นครูผู้สอนได้ให้ความพร้อมในด้านนี้น้อยกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ครูผู้สอนมีความต้องการรับความรู้จากส่วนราชการอื่น ๆ (เขตพื้นที่การศึกษา) เพิ่มเติมจากเดิมเพื่อให้การปฏิบัติงานของตนเองมีปัญหา น้อยที่สุดซึ่งสอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 118) และธงชัย สันติวงษ์ (2529 : 430) ที่กล่าวว่า บทบาทหรือตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน เป็นเหตุให้การตีความการปฏิบัติงาน การรับรู้ข่าวสารต่างกัน

7. ด้านการตรวจสอบภายใน

จากผลการวิจัยซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่าโรงเรียนมีความพร้อมทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ได้ฝึกอบรมให้ความรู้แก่โรงเรียนมาบ้างแล้วและโรงเรียนได้รับการตรวจสอบจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ (เดิม) อยู่เนือง ๆ แต่ที่น่าสังเกตจากผลการวิจัยในครั้งนี้ ด้านการตรวจสอบภายในมีความพร้อมเป็นอันดับที่ 6

เกือบเป็นอันดับสุดท้ายอาจเนื่องมาจากการที่ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนให้ความสำคัญกับการตรวจสอบน้อยซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจสอบจากข้อคำถามในด้านนี้ทั้งหมดแล้ว สรุปได้ว่า โรงเรียนขาดการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย อุปสรรคในการตรวจสอบภายในและการทบทวนระบบการตรวจสอบภายใน ซึ่งในเรื่องนี้มีเหตุผลที่ทำให้การตรวจสอบภายในมีความพร้อมน้อยนั่นคือโรงเรียนยังไม่มี ความเข้าใจในเรื่องของการตรวจสอบภายในอีกทั้งแนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการตรวจสอบภายในซึ่งมีเป็นเอกสารแจกจ่ายให้กับโรงเรียนเพื่อทำการศึกษาดังทางผู้บริหารและครูผู้เกี่ยวข้องก็ยังไม่ทำความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบภายในอย่างละเอียด ประกอบกับการตรวจสอบภายในนั้นเป็นเรื่องที่ผู้บริหารและครูผู้สอนมักให้ความสำคัญเป็นลำดับท้ายๆ ก็เป็นไปได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลที่ได้จากการให้ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ควรให้ความสำคัญต่อการจัดการให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนด้วยการจัดทำเอกสารให้ความรู้แก่โรงเรียนในสาระต่าง ๆ ของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโดยจัดทำเป็นลักษณะเอกสารที่อธิบายถึงวิธีปฏิบัติพร้อมตัวอย่างที่ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าใจและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เหมือนกันทั่วประเทศไทย อีกประการหนึ่งคือควรมีการจัดสรรอัตรากำลังให้กับโรงเรียนในลักษณะครูฝ่ายสนับสนุนการสอนที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำงบประมาณให้กับโรงเรียน

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ควรศึกษาสภาพความพร้อมของโรงเรียนให้ชัดเจนและดำเนินการพัฒนา / เติบโตความพร้อมของโรงเรียนทั้งในเรื่องของความพร้อมด้านบุคลากรและการให้ความรู้เพิ่มเติมแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนในเรื่องของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานภาคปฏิบัติและมีการติดตามผลอย่างจริงจังทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเกิดประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณของโรงเรียนและมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้

3. โรงเรียนควรศึกษาเรื่องของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้เข้าใจโดยเฉพาะในเนื้อหา สาระเท่าที่โรงเรียนจะจัดหาเอกสารที่จะให้ความรู้แก่ตนเองได้ เพื่อการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาของโรงเรียนในการพัฒนาระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างจริงจัง

การนำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานไปใช้ในสถานศึกษา

ผู้วิจัยใคร่ขอแนะนำเสนอแนวทางในการนำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานไปปฏิบัติในสถานศึกษาตามลำดับที่สำคัญ ดังนี้

1. โรงเรียนต้องเชิญบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนและตัวแทนชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนเข้าร่วมประชุมในการนำเสนอความต้องการพัฒนาโรงเรียนและการลงทุน
2. จัดทำ SWOT Analysis โดยนำข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนที่มีอยู่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมการทำแผนงานงบประมาณ
3. ร่วมกันกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนให้ชัดเจนเพื่อการกำหนดแผนงานและงบประมาณในการดำเนินการรวมถึงการกำหนดเป้าหมายจำนวนนักเรียนล่วงหน้าอีก 3 ปี
4. โรงเรียนมอบหมายการจัดทำโครงการในการใช้งบประมาณให้กับคณะครูที่รับผิดชอบงานในหน้าที่เพื่อจะได้บริหารงบประมาณได้ถูกต้องกับความต้องการรวมถึงการแสดงผลการดำเนินงานในปีปัจจุบันและปีที่ผ่านมา
5. ผู้บริหารต้องประสานงานในเรื่องการจัดสรรงบประมาณกับทางเขตพื้นที่ในเรื่องของงบประมาณที่โรงเรียนจะได้รับในแต่ละปีงบประมาณ
6. ศึกษาระเบียบการใช้งบประมาณและรวมถึงข้อตกลงที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดการใช้งบประมาณของโรงเรียนเพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างถูกต้องตามเงื่อนไขของหน่วยงานต้นสังกัดกำหนดให้
7. โครงการที่โรงเรียนจัดทำขึ้นนั้นต้องประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์การดำเนินงานและประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า 3 ปี
8. การจัดทำแผนงบประมาณของโรงเรียนต้องสัมพันธ์กับแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณสอดคล้องกับกิจกรรมที่ปฏิบัติและโรงเรียนต้องจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียนตลอดทั้งปี
9. สำหรับการบริหารงานบัญชี พัสดุ การบริหารสินทรัพย์และการตรวจสอบภายในนั้นทางโรงเรียนต้องศึกษาให้เข้าใจถึงเรื่องของระบบบัญชีแบบใหม่ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดได้มีการอบรมเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนเป็นระยะ
10. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานนั้น ทางโรงเรียนต้องศึกษาจากเอกสารที่หน่วยงานต้นสังกัดได้มอบให้เพื่อศึกษาซึ่งในปัจจุบันนี้ก็มีเอกสารบางเรื่องที่หน่วยงานต้นสังกัดได้เผยแพร่ให้กับโรงเรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะทั้ง 10 ประการนี้เป็นเพียงแนวทางหนึ่งที่จะทำให้โรงเรียนสามารถกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตามระบบงบประมาณแบบใหม่ ซึ่งโรงเรียนต้องร่วมกันศึกษารูปแบบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานอย่างละเอียดอีกครั้ง จึงจะปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง และแน่นอนว่าการดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบวิธีของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ต้องใช้เวลาพอสมควรจึงจะปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและไม่ผิดระเบียบวิธีปฏิบัติของทางราชการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังของโรงเรียนต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
2. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานด้านการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียน
3. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับกลไกของรัฐว่าเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียน
4. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับทัศนะของผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ ต่อสภาพการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียน